Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Malta

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Norėdami nutraukti santuoką Maltoje, sutuoktiniai turi pateikti bendrą prašymą nutraukti santuoką arba tokį prašymą turi pateikti vienas iš sutuoktinių. Pradėjus nagrinėti santuokos nutraukimo bylą, sutuoktiniai turi būti gyvenę atskirai iš viso ketverius metus per penkerių metų laikotarpį iki prašymo pateikimo, arba turi būti praėję bent ketveri metai nuo gyvenimo skyrium (separacijos) pradžios. Teismas taip pat turi įsitikinti, kad sutuoktiniai neturi jokios tikėtinos galimybės susitaikyti. Kita sąlyga – sutuoktiniai ir visi jų vaikai privalo gauti tinkamą išlaikymą, jeigu jis mokėtinas, tačiau šalys šios teisės bet kada gali atsisakyti. Jei sutuoktiniai išsiskyrė pagal sutartį arba teismo sprendimą, santuokos nutraukimas niekaip nepakeičia kitų šalių tarpusavio susitarimų, išskyrus santuokos nutraukimo padarinius pagal įstatymą. Pažymėtina, kad prieš paduodami prašymą nutraukti santuoką sutuoktiniai neprivalo būti gyvenę skyrium pagal sutartį ar teismo sprendimą.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Teisės aktuose santuokos nutraukimo pagrindai neminimi. Tačiau, kaip jau nurodyta atsakant dėl santuokos nutraukimo sąlygų, pradedant santuokos nutraukimo bylos nagrinėjimą sutuoktiniai per penkerius metus iki prašymo nutraukti santuoką padavimo bent ketverius metus turi būti gyvenę atskirai, arba nuo sutuoktinių teisinės gyvenimo skyrium (separacijos) pradžios turi būti praėję bent ketveri metai.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Sutuoktinių, kurie gyvena skyrium pagal sutartį ar teismo sprendimą, santuokos nutraukimas nekeičia kitų šalių susitarimų, išskyrus santuokos nutraukimo padarinius pagal įstatymą. Separacijos įstatyme yra nuostatų dėl pavardės – sutuoktinė po separacijos gali pasirinkti mergautinę pavardę. Toks sprendimas padaromas pateikiant pareiškimą, įtraukiamą į viešą separacijos aktą, o jeigu separaciją tvirtina teismas, žmona privalo pateikti pareiškimą, įtraukiamą į bylą prieš priimant sprendimą. Paskelbus apie santuokos nutraukimą, išnyksta visi civiliniai padariniai ir šalių įsipareigojimas gyventi kartu. Be to, nuo tos dienos, kai teismo sprendimas dėl santuokos nutraukimo įsiteisėja, išnyksta ir sutuoktinių paveldėjimo teisės.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Paskelbus apie asmenų, gyvenančių skyrium pagal sutartį ar teismo sprendimą, santuokos nutraukimą, niekaip nepasikeičia kitos sąlygos, dėl kurių šalys susitarė tarpusavyje. Maltos Civilinio kodekso 66D straipsnio 5 dalyje numatyta, kad jeigu abi šalys sutinka, pasibaigus bendrąja nuosavybe turimo turto ir asmenine nuosavybe turimo paveldėto turto valdymui jos turi teisę po ištuokos neparduoti bendra nuosavybe valdomo turto.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Paskelbus apie santuokos nutraukimą, nepasikeičia tėvų teisės ir pareigos savo vaikams ar bet kokie susitarimai, kuriuos šalys sudarė dėl vaikų priežiūros ir globos. Tačiau viena iš šalių gali teigti, kad kita šalis negali tinkamai globoti jų nepilnamečių vaikų, o teismui tai pripažinus šalis, pripažinta negalinčia tinkamai pasirūpinti vaikais, iki kitos šalies mirties be teismo leidimo negali perimti nepilnamečių vaikų globos. Nepilnamečiai išlaikomi, kol jiems sukanka aštuoniolika metų, – jeigu vaikas tęsia mokslus, išlaikymas pratęsiamas iki 23 metų, nebent susitariama kitaip.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Paskelbimas apie sutuoktinių, kurie pagal sutartį ar teismo sprendimą jau gyvena skyrium, santuokos nutraukimą nekeičia to, kas buvo nuspręsta ar dėl ko jie jau yra tarpusavyje susitarę. Todėl santuokos nutraukimas nepanaikina vaikų išlaikymo prievolės, nebent šalys sutaria kitaip. Tenkindamas prašymą nutraukti santuoką, bylą nagrinėjantis teismas, šaliai, kuriai (arba vaikams) kita šalis turi mokėti išlaikymą, paprašius, gali nutarti, kad vaikų išlaikymo mokėjimas, atsižvelgiant į šalių aplinkybes, būtų tinkamai ir deramai užtikrintas. Užtikrinimas negali viršyti sumos, atitinkančios penkerių metų išlaikymą. Šį prašymą taip pat galima pateikti bet kuriuo metu po minėto teismo sprendimo priėmimo, kai reikia mokėti išlaikymą.

Kai vienas iš sutuoktinių kompetentingam civilinių bylų teismui pateikia prašymą nutraukti santuoką arba kai prašymą bendru sutarimu pateikia abu sutuoktiniai ir kai sutuoktiniai negyvena skyrium pagal sutartį ar teismo sprendimą, prieš suteikiant šalims leidimą tęsti santuokos nutraukimo procesą, teismas privalo įteikti šaukimą šalims atvykti pas teismo paskirtą ar šalių sutartą taikinimo tarpininką, kad šis pamėgintų šalis sutaikyti, o nepavykus šalių sutaikyti ir jeigu sutuoktiniai dar nesusitarė dėl santuokos nutraukimo sąlygų tam, kad šalys galėtų išsituokti abipusiu susitarimu. Minėtame susitarime turi būti aptartos bent kelios arba visos toliau nurodytos sąlygos:

vaikų priežiūra ir globa;

abiejų šalių galimybės bendrauti su vaikais;

sutuoktinių arba vieno iš sutuoktinių ir kiekvieno vaiko išlaikymas;

gyvenimas sutuoktinių gyvenamojoje vietoje;

bendrąja nuosavybe esančio turto arba asmenine nuosavybe esančio paveldėto turto padalijimas.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Gyvenimas skyrium (separacija) reiškia, kad vienas iš sutuoktinių pareiškia ieškinį kitam sutuoktiniui ir teismas priima sprendimą dėl sutuoktinių teisių ir pareigų po to, kai jie pradeda gyventi skyrium.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Separacijos įteisinimo sąlygos:

neištikimybė;

smurtas šeimoje;

vienos šalies išpuoliai prieš ieškovą ar bet kurį iš jos vaikų, žiaurumas, grasinimai jų atžvilgiu ar sunkūs sužalojimai;

negalima pagrįstai tikėtis, kad sutuoktiniai gyvens kartu, nes santuoka neatitaisomai iširo;

sutuoktinio palikimas.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Kalbant apie **išlaikymą**, sutuoktinis, su kuriuo ištuokiama, privalo išlaikyti kitą šalį ir jų vaikus, kol šiems sukaks aštuoniolika metų arba dvidešimt treji metai, jei vaikai tęsia dienines studijas ar profesinį lavinimą. Kitai šaliai ir vaikams mokėtina išlaikymo suma nustatoma atsižvelgiant į sutuoktinio ir vaikų aplinkybes, įskaitant:

vaikų poreikius atsižvelgiant į visas jų aplinkybes;
bet kokią fizinę ar protinę negalią;
ligos aplinkybes, jei dėl jų rimtumo ir sunkumo sutuoktinis arba vaikai negali savęs išlaikyti;
ar šalies, kuriai mokėtinas išlaikymas, galimybės užsidirbti sumažėjo dėl to, kad šalis santuokos metu rūpinosi namų ūkiu, kita šalimi ir augino gyvenant susituokus gimusius vaikus;
visas pajamas ir pašalpas, kurias sutuoktiniai ar vienas iš sutuoktinių gauna pagal įstatymą;
sutuoktinių ir jų vaikų apgyvendinimo poreikius;
ar šalis dėl santuokos nutraukimo netenka galimybės gauti pašalpą, skirta vienai iš šalių, įskaitant pensijų sistemos pašalpą ar kitas pašalpas.
Sutuoktinių būstas vienos šalies reikalavimu teismo sprendimu gali būti atiduotas vienai iš šalių, tokiu atveju teismas nustato atitinkamą laikotarpį ir sąlygas. Teismas taip pat gali nuspręsti, kad santuokinis būstas turi būti parduotas, jeigu nustatyta, kad abi šalys ir jų vaikai turi kitą tinkamą būstą ir kad pardavimo pajamos šalims bus paskirstytos tinkamai. Jeigu santuokinis būstas priklauso abiem šalims, teismas turi paskirti sutuoktinių būstą vienai šaliai, kuri privalės atlyginti kitos šalies finansinius nuostolius.
Priimdamas sprendimą dėl sutuoktinių separacijos teismas taip pat privalo nurodyti, kuriam iš sutuoktinių bus patikėta vaikų **globa**, visų pirma atsižvelgdamas į vaikų gerovę. Tačiau vienos iš šalių prašymu teismas gali nustatyti, kad kita šalis netinkama globoti šalių nepilnamečius vaikus, ir jeigu teismas tai pripažįsta, šalis, kuri pripažinta negalinčia globoti vaikų, neturės teisės be teismo leidimo perimti nepilnamečių vaikų globos kitai šaliai mirus.
Separacijos atveju žmona gali pasirinkti susigrąžinti savo mergautinę **pavardę**, tačiau tokį pasirinkimą ji turi nurodyti viešame separacijos akte, o jeigu separacija įteisinama teismo sprendimu, įrašas apie tai įtraukiamas į bylos medžiagą prieš priimant sprendimą.
Sutuoktinių separacijos padariniai **tretiesiems asmenims** išnyksta tik tada, kai aktas įregistruojamas viešajame registre.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuokos panaikinimas reiškia, kad santuoka nebeturi padarinių. Tokia santuoka pripažįstama negaliojančia.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuoka laikoma negaliojančia, jeigu:
nesilaikyta jos galiojimui reikalingų formalumų, numatytų tos šalies, kur santuoka sudaryta, įstatymuose;
vienos iš šalių sutikimas gaunamas panaudojus fizinę ar psichologinę prievartą arba šalį įbauginus;
vienos iš šalių sutikimas pripažįstamas negaliojančiu dėl klaidos, susijusios su kitos šalies tapatybe;
vienos iš šalių sutikimas gaunamas apgaule dėl kokios nors kitos šalies savybės, galinčios smarkiai sutrikdyti santuokinį gyvenimą;
vienos iš šalių sutikimas pripažįstamas negaliojančiu dėl to, kad šalis visiškai negali priimti sprendimų dėl santuokinio gyvenimo ar savo pagrindinių teisių ir pareigų arba taip yra dėl rimto psichologinio nukrypimo, dėl kurio ši šalis negali vykdyti esminių sutuoktinio pareigų;
viena iš šalių yra nevaisinga, jei nevaisingumas absoliutus ar dalinis, tačiau tik jeigu asmuo buvo nevaisingas dar prieš sudarant santuoką;
vienos iš šalių sutikimas išgaunamas siekiant paneigti pačią santuoką arba vieną ar daugiau esminių santuokinio gyvenimo elementų ar teisę į lytinį aktą;
vienos iš šalių sutikimui taikoma sąlyga, susijusi su ateitimi;
viena iš šalių, nors ir nebūdama priversta ar neveiksni, santuokos sudarymo metu netgi dėl trumpalaikės priežasties neturėjo pakankamų protinių gebėjimų ar valios duoti sutikimą sudaryti santuoką;
santuoka nebuvo teisiškai įforminta.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Jei tėvams, kurių santuoka pripažinta niekine ir negaliojančia, gimsta arba yra pradedami vaikai, taip pat jei vaikai gimė prieš sudarant tokią santuoką ir buvo pripažinti prieš teismui priimant sprendimą dėl santuokos nutraukimo, laikoma, kad santuokos padariniai galiojo. Jei tik vienas iš sutuoktinių elgėsi sąžiningai, šie padariniai bus taikomi jam ir vaikams. Jei abu sutuoktiniai elgėsi nesąžiningai, galiojančios santuokos padariniai taikomi tik vaikams, kurie gimė tėvams, kurių santuoka pripažinta niekine ir negaliojančia, arba kurie buvo tokių tėvų pradėti. Už santuokos pripažinimą niekine ir negaliojančia atsakingas sutuoktinis privalo penkerius metus sąžiningai mokėti už kito sutuoktinio išlaikymą; ši pareiga išnyksta, jei sąžininga šalis per minėtą laiką susituokia.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Ne, kitų alternatyvų nėra, tai galima padaryti tik teisme.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Prašymas nutraukti santuoką, panaikinti sutuoktinių teisminę separaciją ar civilinę santuoką turi būti pateiktas civilinių bylų teismui (šeimos bylų skyriui), o Maltos bažnyčios teismo išduotas santuokos panaikinimo pažymėjimas turi būti pateiktas apeliaciniam teismui. Prašymas nutraukti santuoką, panaikinti sutuoktinių teisminę separaciją ar civilinę santuoką turi būti patvirtintas priesaika. Atsakymas į prašymą turi būti pateiktas per dvidešimt dienų. Tai, kokius dokumentus reikia pridėti, priklauso nuo to, ką asmuo nori įrodyti. Tačiau jeigu santuokos panaikinimą įregistruoja bažnyčios teismas, būtina pridėti Maltos sostinės teismo sprendimo kopiją, regioninio antrosios instancijos teismo nutartį, vykdymo užtikrinimo nutartį ir santuokos liudijimą.
Kiekviena separacijos proceso šalis gali bet kada nagrinėjant bylą, tačiau tik ne tada, kai teismas paskelbia pertrauką sprendimui priimti, prašyti toje byloje pateiktą separacijos prašymą laikyti prašymu paskelbti santuokos nutraukimą.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Taip, teisinė pagalba gali būti teikiama, jeigu laikomasi Organizavimo ir civilinio proceso kodekso 912 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Taip, galima skųsti sprendimą, susijusį su santuokos nutraukimu, teismine separacija ar santuokos panaikinimu. Tačiau pabrėžtina, kad Maltos bažnytinio teismo priimtas sprendimas įregistruoti santuokos panaikinimą neskundžiamas.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Užsienio teismo priimtas sprendimas dėl susituokusio asmens statuso ar kaip nors paveikiantis susituokusio asmens statusą pagal Maltos teisę visais atžvilgiais pripažįstamas, jei sprendimą priėmė kompetentingas šalies, kurioje gyvena ar kurios pilietybę turi viena iš proceso šalių, teismas. Ši informacija įtraukiama į Maltos viešąjį registrą (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000).**
Taikoma ne tik Maltos, bet ir Europos teisė, t. y. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000. Šio reglamento 22 straipsnyje nurodytos priežastys, dėl kurių su santuokos nutraukimu, gyvenimu skyrium (separacija) ar santuokos panaikinimu susiję sprendimai nepripažįstami:
a) toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje prašoma jį pripažinti, viešajai tvarkai;
b) jis buvo priimtas neatvykus į teismą, jei bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas atsakovui nebuvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad atsakovas turėtų pakankamai laiko pasiruošti savo gynybai, išskyrus tuos atvejus, kai nustatoma, kad atsakovas nedviprasmiškai pritarė teismo sprendimui;
c) jis yra nesuderinamas su teismo sprendimu, priimtu byloje tarp tų pačių šalių toje valstybėje narėje, kurioje prašoma pripažinti teismo sprendimą; arba

d) jis yra nesuderinamas su teismo sprendimu, anksčiau priimtu kitoje valstybėje narėje arba ne valstybėje narėje tarp tų pačių šalių, tačiau tik tuo atveju, jeigu ankstesnis teismo sprendimas atitinka būtinas pripažinimo sąlygas valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Prieštarauti sprendimo dėl santuokos nutraukimo, teisminės separacijos ar santuokos panaikinimo pripažinimui galima civilinių bylų teisme (šeimos bylų skyriuje). Taikytina procedūra numatyta Maltos įstatymų 12 skyriuje.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Civilinių bylų teismai turi jurisdikciją nagrinėti ir spręsti prašymus nutraukti santuoką, jei tenkinamas bent vienas iš toliau nurodytų reikalavimų:
arba prašymo nutraukti santuoką kompetentingame civilinių bylų teisme pateikimo dieną bent vienas iš sutuoktinių gyveno Maltoje;
arba bent vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta bent vienus metus iki prašymo nutraukti santuoką padavimo buvo Maltoje.

Šis tinklalapis priklauso portalui Jūsų Europa.
Laukiame jūsų atsiliepimų apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 17/12/2020
Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.